

Ключевые слова: народная педагогика, воспитание, образование, национально-патриотическое воспитание, студенческая молодежь, духовность.

Garbuzyuk T., Mursamitova I. The National-patriotic Education as a Form of Social and Life Competences of Students

The article deals with the problems, forms, of the national patriotic education of students in Ukraine. Rises issue features national-patriotic education stresses the importance of education components of the problem of personality.

In the article the relevance of national-patriotic education in education, the basic contradictions of the process. The essence means the formation of social and life competencies of students, highlights the views of national pedagogy, national training and education of today's youth.

The successful state is successful citizens, which are full of national consciousness, love to the native edge, people, deferential attitude toward his culture, traditions and consuetudes, proud for the earth and able to respect the neighbours, tolerantly behave to the culture of all nationalities which live in Ukraine. For this reason, civil-patriotic education occupies a leading role in education young.

Key words: people education, education, education, national and patriotic education, student youth spirituality.

Стаття надійшла до редакції 17.08.2016 р.

Прийнято до друку 30.09.2016 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Караман О. Л.

УДК 796.011.3

О. В. Ливацький

**ОСОБЛИВОСТІ ТА РОЛЬ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
У КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ
СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ**

Згідно зі Стратегією національно-патріотичного виховання дітей та молоді, національно-патріотичне виховання має охоплювати насамперед такі сфери, як освіта, наука, фізкультура, спорт, популяризація здорового способу життя тощо [8]. Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору. Міністерство освіти і науки України, забезпечує організацію роботи з фізичного виховання, фізкультурно-оздоровчої і спортивної роботи в

навчальних закладах усіх типів і рівнів акредитації, здійснює науково-методичне забезпечення цієї роботи в ході навчального процесу і в позанавчальний час [7].

Питання особливостей та взаємозв'язку патріотичного і фізичного виховання у вищих навчальних закладах розкривалися Н. Булкіною, В. Кіндрат, Н. Кіндрат, В. Ліхневським, А. Тарасенко та ін.

Окремі фрагменти громадянського виховання у фізичному вихованні досліджуються у працях В. Бальсевича, М. Визитей, З. Небесної, В. Ситолярова, М. Станькіна, А. Панчука й деяких інших авторів [2, с. 59].

Метою статті вбачається розкриття особливостей, ролі та значення фізичного виховання студентської молоді у процесі формування національно свідомого, різнобічно та гармонійно розвиненого, високоосвіченого, комунікативно компетентного громадянина, здатного до саморозвитку та самовдосконалення у професійній та соціальній діяльності.

Національно-патріотичне виховання студентів – це організований, планомірний та цілеспрямований процес освітньо-виховної взаємодії викладачів, співробітників і студентів університету, результатом якої має стати засвоєння особистістю національних цінностей і норм культури, сформованість у неї національно-громадянської самосвідомості, патріотичних переконань та поведінки, усвідомлення своїх вчинків і дій на благо народу й держави, готовності до захисту Вітчизни [4].

Фізичне виховання є невід'ємною складовою загального розвитку молоді особистості, засобом оптимізації режиму життя, активного відпочинку, збереження та підвищення працездатності студентів протягом усього періоду навчання у ВНЗ [5].

Включення фізичної культури до конструкції особистості не може здійснюватися тільки на основі модернізації фізичного виховання. Актуальною стає проблема виховання особистої фізичної культури, яка в сучасній науці базується на змістовних характеристиках фізичної культури суспільства і розкривається з позиції більш високого рівня теорії культури. Культура повинна інтегруватися в суті самої особи студента, котрий функціонує в культурному середовищі як конкретний носій культурних цінностей, поєднуючи в собі загальне, властиве культурі в цілому і особисте, привнесене в культуру на основі індивідуального життєвого досвіду, рівня знань, світогляду, тощо. Студент у процесі культурного розвитку, перш за все, засвоює культуру, виступаючи об'єктом її впливу.

Фундаментальними компонентами методології виховання особистої фізичної культури є створення системи поглядів, переконань, ідеалів, а також традицій та звичаїв. Оскільки нація є нічим іншим як інтегральною сумою індивідів, що її складають, відчуття фізичної приналежності до живого тіла етносу і переживання духовної спорідненості між людьми не

лише осмислюються, а й закріплюються в глибинній психіці як «дух народу» [3, с. 47–48].

Фізичне виховання студентів у режимі навчальної роботи здійснюється у наступних формах: навчальні заняття (теоретичні, практичні); факультативні, на яких вдосконалюється фізична підготовка студентів у обсязі вимог програмних норм, поглиблюється професійна фізична підготовка тощо [5].

Організація гуртової секційної роботи в вищих навчальних закладах повинна бути спрямована на задоволення потреб та інтересів студентів до певного виду діяльності виявлення та розвитку у них загальних та спеціальних здібностей.

Особливу увагу необхідно звернути на оволодіння студентами основними навичками збереження особистої та колективної безпеки, зміцнення морально-вольового стану і фізичного розвитку, ознайомлення з основами рятувальної справи, надання базової фізичної та спеціальної фізичної підготовки для служби в підрозділах силових структур України – ЗСУ. Значна увага приділяється вивченню яскравого прикладу української героїки і козацьких бойових традицій як дієвого елемента у вихованні патріотизму у студентів.

Розвиток фізичної культури та спорту у вищих навчальних закладах України допомагає вирішувати цілий ряд виховних завдань: формування у студентів мужності, характеру, волі, вміння спілкуватися в колективі. Регулярні заняття фізичною культурою дозволяють молодій людині стійко переносити труднощі, які виникають у нього в навчальному закладі, сім'ї та інших життєвих ситуаціях [6, с. 2 – 3].

Важливим елементом є плідна співпраця з органами державної влади, різними громадськими організаціями, військовими частинами і військовими навчальними закладами для проведення цілеспрямованої роботи в цьому напрямку.

Одним із завдань національно-патріотичного виховання у Луганському національному університеті імені Тараса Шевченка є формування під час навчально-виховного процесу потреб і вмінь підтримувати своє фізичне та психологічне здоров'я, професійну працездатність в умовах конкуренції [4].

Особливого значення у контексті національно-патріотичного виховання набувають масові фізкультурно-спортивні заходи, які проводяться протягом навчального року та канікулярний час. До них належать турпоходи, спортивні свята, спартакіади, вузівські та міжвузівські змагання.

У рамках Освітньо-просвітницької програми національно-патріотичного виховання студентської молоді ЛНУ імені Тараса Шевченка слід окремо приділити увагу проведенню таких спортивних свят, як «Осінній марафон сили й духу», «Козацькі розваги», «Свята Покрова», Дні здоров'я та ін.

На заняттях із професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури акцентується увага на нормах та правилах здорового способу життя, виховується звичка щодо їх дотримання. Проте виховною метою на цих заняттях повинна бути не тільки турбота про розвиток фізичних якостей і збереження здоров'я, життя як найвищої цінності, а й забезпечення гармонійного розвитку фізичного й духовного життя, підготовка студента до суспільно корисної праці та захисту свого народу, нації, Батьківщини.

Основними напрямками фізичного виховання є виховання самостійної, саморозвиненої особистості, здібної робити свідомий вибір; формування уміння управляти процесом прийняття відповідальних рішень; підтримка соціально-обгрунтованого рівня фізичної підготовленості для професійної діяльності; протидія її засобами негативним чинникам, які впливають на здоров'я; вміння самостійно використовувати засоби фізичної культури під час відпочинку; формування загальної і професійної культури, здорового способу життя. Розуміння сенсу занять дає можливість цілеспрямовано керувати процесом набуття знань, умінь та навичок, тобто процесом самовдосконалення. Не випадково кращими у педагогічному відношенні вважаються ті теорії навчання, які базуються на розумінні студентами сутності предмету, що вивчається [1; 3, с. 49].

Виходячи саме з такої позиції, можна стверджувати, що фізичне виховання студентів у вищих навчальних закладах України є одним із напрямів патріотично-виховної роботи, для вдалого виконання якої необхідно створити умови для постійного фізичного вдосконалення особистості засобами фізичної культури та спорту. Перспективи вивчення цієї проблеми вбачаємо у дослідженні мотивації студентів до фізичного виховання, у розробці й реалізації індивідуальних програм фізичної підготовки студента у контексті національно-патріотичного виховання.

Список використаної літератури

1. Булкіна Н. П. Фізична освіта як фактор формування здорового способу життя / Н. П. Булкіна // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2010. – №15 (202). – С. 105–110. **2. Кіндрат В.** Проблема патріотичного виховання студентів спеціальності «Фізичне виховання» / В. Кіндрат, Н. Кіндрат // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: зб. наук. пр. – 2012. – №2(18). – С. 59–66. **3. Кожевнікова Л.** Специфіка питання про виховання особистої фізичної культури студентів сучасної вищої школи / Л. Кожевнікова, З. Дзюба // Теорія та методика фізичного виховання. – 2008. – №1. – С. 47–50. **4. Освітньо-просвітницька** програма національно-патріотичного виховання студентської молоді Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. – Режим доступу: <http://lisichansk.luguniv.edu.ua/files/prohramma_natsionalno-patriotychnoho_vykhovannya.pdf>. **5. Ліхвенецький В. А.** Фізичне

виховання студентсько молоді України / В. А. Лихвенецький // SWorld. – 18-29 June, 2013. – Режим доступу: <<http://www.sworld.com.ua/index.php/ru/conference/the-content-of-conferences/archives-of-individual-conferences/june-2013>>.

6. Тарасенко А. В. До питання підвищення військово-патріотичного виховання студентів у вищих навчальних закладах України на заняттях фізичною культурою та спортом / А. В. Тарасенко // Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Серія: Психолого-педагогічні науки / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Ніжинський держ. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2012. – Вип. 5. – С.147–150. **7. Про** освіту: Верховна Рада УРСР; Закон від 23.05.1991 №1060-ХІІ. – Режим доступу: <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12/page?text=%F4%B3%E7%E8%F7>> **8. Про** Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 - 2020 роки: Президент України; Указ, Стратегія від 13.10.2015 № 580/2015. – Режим доступу: <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580/2015>>.

Ливацький О. В. Особливості та роль фізичного виховання у контексті національно-патріотичного виховання студентської молоді

У статті розкрито особливості, роль та значення фізичного виховання студентської молоді у процесі формування національно свідомого, різнобічно та гармонійно розвиненого, високоосвіченого, комунікативно компетентного громадянина, здатного до саморозвитку та самовдосконалення у професійній та соціальній діяльності.

Розкрито форми та напрями фізичного виховання студентів у цьому контексті в ході навчального процесу і в позанавчальний час. Підкреслюється важливість створення викладачем умов для якісного оволодіння студентами знаннями та шляхами фізичного удосконалення як одного зі складових підготовки майбутнього захисника своєї країни. Розкрито особливості та роль фізичного виховання у рамках Освітньо-просвітницької програми національно-патріотичного виховання студентської молоді ЛНУ імені Тараса Шевченка.

Ключові слова: фізичне виховання, фізичне вдосконалення, студент, ВНЗ, національно-патріотичне виховання

Ливацький А. В. Особенности и роль физического воспитания в контексте национально-патриотического воспитания студенческой молодежи

В статье раскрыты особенности, роль и значение физического воспитания студенческой молодежи в процессе формирования национально сознательного, всесторонне и гармонически развитого, высокообразованного, коммуникативно компетентного гражданина, способного к саморазвитию и самосовершенствованию в профессиональной и социальной деятельности.

Рассмотрены формы и направления физического воспитания студентов в этом контексте в ходе учебного процесса и во внеучебное время. Подчеркивается важность создания преподавателем условий для качественного овладения студентами знаниями и путями физического совершенствования как одного из составляющих подготовки будущего защитника страны.

Раскрыты особенности и роль физического воспитания в рамках Образовательно-просветительской программы национально-патриотического воспитания студенческой молодежи ЛНУ имени Тараса Шевченко.

Ключевые слова: физическое воспитание, физическое совершенствование, студент, ВУЗ, национально-патриотическое воспитание.

Lyvatskiy A. The Peculiarities and Role of Physical Education in the Context of National-patriotic Education of Students

The article reveals peculiarities, the role and importance of physical education students in the process of formation the national conscious, fully and harmoniously developed, highly educated, communicatively competent citizen capable of self-development and self-improvement in the professional and social activities.

The forms and direction of physical education students in this context examined during the educational process and extracurricular time.

The importance of creating conditions for teacher quality mastering by students of knowledge and ways of physical improvements as one of the components of the preparation of the country's future defender emphasized.

The peculiarities and the role of physical education in the educational outreach program of national-patriotic education of students LTSNU.

The main areas of physical education are considered to education of self-sufficiency, self-development, able to make informed choices; the ability to manage the formation of responsible decision-making; support socially justified level of physical readiness for professional activities; means countering negative factors that affect health; the ability to use their own means physical culture during the rest; formation of general and professional culture, healthy lifestyle.

Key words: physical education, physical perfection, student, high school, national-patriotic education

Стаття надійшла до редакції 15.08.2016 р.

Прийнято до друку 30.09.2016 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Караман О. Л.